

Examenul de bacalaureat național 2023
Proba E. b)
Limba și literatura maghiară maternă
BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Simulare județeană

Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică;

Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)

- Se punctează oricare alte formulări/ modalități de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea punctajului total acordat pentru lucrare la 10.

I. TÊTEL

(30 pont)

a. Cím és szövegegész kapcsolata

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. A cím mondatértékű, konkrét jelentése alapján természeti képet sejtet. A szövegegész megfelel mind konkrét, mind a metaforikus jelentésnek, mindannak, amit a tavasz és a tavaszköszöntő énekes madár, a pacsirta jelenthet: fiatalság, boldogság, szerelem, új életlehetőségek. A cím megismétlődik az első sorban, a metaforikus jelentésnek való megfelelés pedig mindvégig érvényesül.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

b. Műfaji sajátosságok

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Dal: cím, könnyedség, érzelmi túlfűtöttség, személyesség; természeti kezdőkép, tavaszköszöntő; ismétlés, párhuzam, ellentét alakzatai; zeneiség, szimultán verselés: ütemhangsúlyos/ jambikus lejtés; himnikus hangvétel stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

c. Költőszerepek a versben

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Közösségi/vátesz-szerep és vallomásos, önkifejező költőszerep ellentéte, személyiségrombolónak érzi a közösségi költőszerepet, a pacsirtát megszólítva valójában önmagát biztatja a versírásra, a személyes élmények kifejezésére stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

d. A vers képalkotása, stílusalakzatai, motívumai

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Természeti képek: tavasz: külső - belső élmény; virágmotívumok metaforizációja: két rózsafa – emlékezet és remény; virág – szív virága, költészet-/ szerelemjelkép; madármotívum; pacsirta; ismétlések: dal motívumának jelentései: auditív kép, költészetjelkép; hívség: a nő hűsége, a szerelmes férfi hűsége, összetartozásuk kifejezője; jelzőhalmozás: kedves, kis; ellentétek: „földön az ég:” a tökéletes boldogság romantikus képe stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică;

Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszadásra 1 pont.

e. A költemény romantikus sajátosságai

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Individualizmus; ellentétezés, térbeli/ időbeli határok átlépése, teljességélmény; szenvedélyes hangvétel; álom, emlékezet, vágyakozás, szerelmi vallomás, hűség stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Helyes fogalomhasználat, nyelvi igényesség, helyesírás

5 pont

Logikus gondolatmenet, részben helyes fogalomhasználat, helyesírás 4 pont, helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, helyesírás 3 pont, logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, helyesírás 2 pont, töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, helyesírás 1 pont.

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

II. TÉTEL

(30 pont)

1. Konkrét, explicit információk felismerése és visszakeresése. Helyes válasz: a. I; b. H; c. I; d. H; e. I.

Minden helyes válasz 1 pont.

5 pont

2. A *bőjt* szó rokon értelmű szavai, kifejezései (pl. önmegtartóztatás, megvonás, megtisztulás, önfegyelem visszanyerése) - 4x1,25 pont

5 pont

3. Vázlatkészítés öt pontban

Minden vázlatpont 1 pontot ér.

5 pont

4. A tartalmi követelmények betartása

5 pont

A véleménykifejtés követelményeihez való igazodás

5 pont

Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvi igényesség, helyesírás

5 pont

Megjegyzés: A feladatok sorrendjének betartása nem kötelező. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást.

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

III. TÉTEL

(30 pont)

a. a választott epikus mű műfaji sajátosságai

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Kármán*: szentimentalista levél-/naplóregény: levelek, naplójegyzetek, töredékesség; kert-motívum jelentései; egy év, ciklikusság, évszaktoposzok; bevezető: három kitalált elbeszélői szólam; énelbeszélés, vallomásosság;

Jókai: romantikus társadalmi regény: Timár Mihály és a mellékszereplők élettörténetében a kapitalista társadalom kritikája, az önmegvalósítás, karrierépítés esélyei, a pénz személyiségtorzító hatásai, menekülés a természetbe; metonimikus, lineáris, előre haladó történetalakítás, metaforikus összefüggések, kalandos epizódok, váratlan fordulatok; szervezőelve az ellentét, két világ értékrendje, reális/képzeltbeli tér, párhuzamos cselekményszál; kezdete és zárata – cselekményszervező elem; természeti, társadalmi küzdelmek; arany ember motívuma; elbeszélő mindentudó, szubjektív, szemtanú;

Móricz: paraszt-, társadalmi, egzisztenciális regény, példázat; Turi Dani a hagyományos paraszti mentalitással, a Karayak göggyével, sár-létével, sorsával szembeszegülő, azt alakítani igyekvő; az önmegvalósító, önteremtő, önpusztító Ember típusa; metonimikus történetalakítás; zárt, falusi szintér: Kiskara világa; szervezőelve az ellentét; évszaktoposz: nyár – tél; térszerkezet: nyílt – zárt tér; szereplők közötti társadalmi, szociális, családok közti, érzelmi ellentétek; realista-naturalista házasságtörténet; metaforikus összefüggések: sár és arany motívuma, fejezetzáró, szimbolikus jelentései; elbeszélői és szereplői szólamok keveredése, szabad függő beszéd stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

b. tér és szereplő viszonya

5 pont

Filiera teoretică – *Profilul real*; *Filiera tehnologică*;

Filiera vocațională – *Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)*

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Kármán*: kert Fanni számára menedék, sztoikus megnyugvás, élet-halál kertje; antropomorfizált növény-, állatvilág: megértő társ, barát ellentétben az emberekkel; megszólítja, beszélget vele; az önmegértés színtere; a naplóírás titkos helye: az egyedüllét nyelvi leképezése, de az önteremtés, az érzelmeinek szabad megélésének eszköze is; természet párhuzama/ellentéte a szereplő hangulatával, érzéseivel; város, Teréz háza: a társadalom, a társra találás színhelye; idegen világ Fanni számára; vígság vagy ridegség, felszínes fecsegés, értékítéletek tere;

Jókai: valószerű, reális tér: Vaskapu, Al-Duna: mitikus világteljeség, kozmikus egység, időtlenség; Timár Mihály még összhangban van önmagával, Tímeával; Komárom, a civilizált, polgári világ jellemzői: társadalmi tagoltság, a pénz, a vagyon, bűn, egymás elleni harc az érvényesülésért, a hatalomért, haszonszerzés, fenyegetettség, mesterséges szervezethez: állam, egyház, adó, a név, cím fontossága, az ember az idő felől meghatározott, T. M. önmegvalósításának, de meghasonlásának is a színtere, Tímeával is; képzeletbeli tér: a Senki szigete: természetes egyenlőség, belső értékek, erkölcsi tisztaság, béke, nyugalom, önellátás, cserekereskedelem, otthonosság; nincs állam, egyház, adó, az ősi, természetes, szerveződés alapja a (nagy)család, nincs szerepe a névnek és a címnek, az időnek, időtlenség, történelmi időn kívüliség jellemzi – T.M. megtisztulásának, boldogságának is a színtere Noémivel;

Móricz: ellentét nyílt és a zárt tér váltakozásában – események helyszíne Kiskara, az utca, a mező, a szoba, a ház, a kastély; tér metaforizálódik: Dani és felesége, Takács Erzsik konfliktusa egyik oka: máshol érzik jól magukat; T.D. – nyílt tér: aktivitás, dinamizmus, gondolkodása a jövőre irányul, szerzésvágy; a város számára is idegen; T. E. – zárt tér: a ház, a szoba, a konyha – az otthon, család világa; Kiskara, a falu a sár-lét világa: T.D. visszahúzó erők működésekként is érzik stb.)

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszdadásra 1 pont.

c. a választott mű emberképe

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Kármán*: szentimentalista emberkép: ellentétezés: Fanni – családja, társnői értékrendje között; érzékenysége előtérbe kerül; ellentmondásos érzések: keresi a magányt, ugyanakkor gyötrődik, szenved, okai: önismerethiány, árvasága, anyja, testvére halála, mostoha, apja ridegsége, szeretetlenség, majd szerelem, meg-nem-értés, nyelvi kifejezés elégtelensége, túlérzékenysége, tehetetlensége miatt; halálvágy; természet párhuzamban/ ellentétben áll lelkiállapotával, fordulópont: báró L.-né, majd T.-ai barátsága, a szerelem titkaiba való beavatása segít önmegértésében; naplóbejegyzések, az írás az önteremtés eszközei;

Jókai: romantikus emberkép: végletes ellentétek, egytulajdonságú, pozitív és negatív hősök; szép és rút találkozása; mitikus elemek: démoni, midászi sorsok; külső és belső értékek különválása; a titok sorsfordító szerepe romantikus véletlenek szerepe, sors és jellem összefonódása, eszményítés, túlzás; realista epika felé mutató eljárás: T. M. vívódó hősként való ábrázolása, ám megjelenítése l. hold-motívum, feszültségteli monológok, konfliktusmegoldása romantikus; szubjektív elbeszélői szólam;

Móricz: realista, naturalista emberkép; szereplőket egymás nézőpontjából látjuk, drámaiság, villanásszerű felismerések; egymás nem értése, félreértése, kommunikációhiány, elidegenedés, boldogtalanság a házastársak között; ellentétezés: férfi – női szerepkörök; csökkent értékű nyelvhasználat, naturalista, vulgáris kifejezőmód; indulatszavak, felkiáltások gyakorisága, a belső feszültség kivetülései; belső hangok, monológok stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszdadásra 1 pont.

d. vágyak és értékrendek a műben

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz, a témát meghatározó sajátossága 5 pont

(pl. *Kármán*: önismeretre, szeretetre, megértésre, érzelmi kifejezésére, megélésére vágyik; külvilág, társadalom: apja, mostohája érzéketlen, anyagi értékek, látszatvilág; Fanni szentimentális túlérzékenysége; a kert mint menedék, sztoikus megnyugvás kertje, az önmegértés színhelye; a naplóírás szituációja az egyedüllét nyelvi leképezése, de az önteremtés, az érzelmeinek szabad megélésének eszköze is, l. felkiáltásai, indulatos kitérősei; L.-nével való találkozás: társ, tanítószerepet betöltő; megérti vágyai természetét: szerelemhiányát; L.-nének szóló

Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică;

Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)

levelei: önelbeszélés igénye, érzelmi megértésének lenyomatai; T-aival való találkozása: a szerelem megismerése; szenvedély megélése, csalódásélmény; halálvágya a teljes szabadság, tökéletes boldogság transzcendens síkon való elérésének megsejtését jelzi;

Jókai: Timár Mihály sikeres, mindent elér, midászi gazdagság, önmegvalósítás fokozatai, arany ember szerep; vágyik a nyugalomra, boldogságra, belső szabadságra; a társadalmi közegben nem valósul meg: önvád gyötri, vívódik, önmagának képtelen megbocsátani, fél a leleplezéstől; Athalie, Krisztyán Tódor kísértő szerepei; igyekszik mindent visszaadni Tímeának, az egész világnak, jótekonnykodik; a Senki szigete lesz számára, akárcsak Teréza és Noémi számára a biztonság-, menedék-, szabadságjelkép, a természeti ember értékeinek világa a társadalom anyagi értékeivel szemben; lemond végleg társadalomban betöltött szerepéről;

Móricz: T. D. vágya a földszerzés, a paraszti sorsból való felemelkedés; fiából urat nevelni, Erzsi megértő szeretete; olyan legyen, amilyennek ő akarja; Bora, majd a grófnő megszerzése; az önmegvalósítás, az önteremtés; nagyra vágyása minden emberi határt átlépő – I. lépcső motívum, isteni göggel tekint szét; értékrendek ütközése: falu – D.: hagyományos – modern gazdálkodás elvei, sorsába belenyugvó magatartás – sorsát alakító; kudarc – siker felemelkedésében, kapcsolataiban; D. – T. Gyuri: sikerei, jókedve, elégedettsége – féltékenység, irigység, elégedetlenség; D. – Karay gróf: ősi gyűlölet, paraszt, alárendelt szerep, férfiaság, testiség, szorgalom, szenvedély – úr, előkelőség, kényelem- és hatalomszeretet, közöny; D – Erzsi: hűtlenség – hűség stb.),

értékes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben értékes, kifejtett válasz 3 pont,

részben értékes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása, logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalomhasználat **5 pont**

Összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása 5 pont,

összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek *részleges* betartása 4 pont,

helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 3 pont,

helyenként töredezett gondolatmenet, *helytelen* fogalomhasználat 2 pont,

töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, *kísérlet a válaszadásra* 1 pont.

Helyesírás

5 pont

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.